

פרשת מטות

לא יחל דברו (ל, ג)

כוחן של מילים

אחד הדברים שבהם אדם דומה, כביכול, לבורא עולם הוא בכוח הדיבור, ככתוב "ויברא אלוקים את האדם בצלמו בצלם אלוקים ברא אותו" (בראשית א, כז). מקשה בעל "נפש החיים": ומה דמות יש להקב"ה, והרי אחד מי"ג עיקרי אמונה הם שהקב"ה אינו בעל דמיון? אלא כמו שהוא יתברך שמו אלוקים- בעל הכוחות הנמצאים בכל העולמות כולם, ומסדרם ומנהיגם בכל רגע כרצונו, כך נתן הקב"ה לאדם כוחות נפלאים ועצומים לפעול ולעשות והוא ע"י כוח הדיבור.

בספר "דברות אליהו" כותב הרב אליהו פנחסי שליט"א כי חייב האדם לדעת שיש בידו אוצר חשוב ביותר שנקרא כוח הדיבור והרי שבכוח זה הוא דומה ממש לקב"ה. וזה שאנו אומרים בתפילה: "ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל לבד הנשמה הטהורה", וכי לבהמה אין רוח שהיא מחייה אותה, אלא הנשמה שבאדם זה כוח הדיבור כמ"ש "ויפח באפיו נשמת חיים" (בראשית פ"ב). מסביר התרגום: רוח ממללא. הדיבור הוא פועל יוצא מהנשמה הטהורה והוא נאצל מכוח השכל שנתן הקב"ה באדם, ואת זה אין אצל הבהמה, כי מחוסר השכל מחוסר בכוח הדיבור. על כן על האדם לעשות גדרים וסייגים לכל אימרה או דיבור היוצא מפיו. לא אחת אנו שומעים את הביטוי "אז מה אם אמרת!?! מה כבר קרה!?!"

אך מכל האמור לעיל על האדם להבין כי אין אמירה סתמית. פיו של האדם דומה לשלט רחוק, כשם שאדם לוחץ על השלט ופותח על ידו את דלתות מכונתו, כך האדם ברגע שפיו משחרר אמירה כלשהי הוא פותח חלל בעולמות העליונים, ומכאן חובתו של האדם להיזהר בכל אמירה או דיבור שהוא מוציא מפיו.

לעיתים אנו נתקלים בתופעה שהבעל אומר איזה ביטוי קשה כלפי אשתו, לאחר זמן כאשר הוא מתעשת הוא מתחיל לבקש סליחה ומחילה וחושב שבכך נגמר העניין, אך כידוע נשים הן רגישות ביותר. אמנם הן נוטות למחול ולסלוח, אך ברוב המקרים הפצע בלב נשאר פתוח והוא יכול להישמר כך אפילו כמה שנים טובות.

דוגמא נפלאה לכך נלמד מהמעשה הבא:

זוג צעיר הורים לשני ילדים המריבה הייתה אצלם דבר שבשגרה. האישה הייתה תקיפה ונמרצת, לא הייתה מוכנה לוותר ולו על דבר קל שבקלים. זעקותיה ושאגותיה נשמעו לכל עבר. ומנגד גם בעלה לא טמן ידו בצלחת וגם הוא השיב לה מנה אחת אפיים. אמנם היו ניסיונות של גישור מדי פעם ואף של פיוס אך הם החזיקו מעמד יום מקסימום יומיים. בצר לה פנתה האישה לרב הקהילה שימצא פתרון לבעיותיה כיוון שהיא אינה יכולה יותר לסבול את בעלה. הרב הבין לרוחה והוא הציע לה הצעה פשוטה: "דעי לך, את חייבת לשחרר את עצבייך!"

"יום יום אני משחררת אותם..." - הפטירה האישה. "אך כוונתי לדרך שונה ממה שאת נוהגת כיום". "מה כוונת הרב?" - הסתקרנה האישה. "יש לי עבורך פתרון מקורי ואם תעשי כמצוותי בעלך לא יוכל לך!" "אדרבה, נכונה אני לשמוע, כבוד הרב". "ובכן, כפי שהבנתי בעלך מדי יום מעיר הערות, מקניטך ומעליב אותך. ואת היי חכמה ובמקום להשיב לו כגמולו את תוציאי את עצבייך בצורה הבאה: תקני לך קרש ומסמרים ובמקום להתעצבן עליו את תדפקי מסמר בקרש וכאשר יעברו כמה ימים ובעלך יראה שאת לא מגיבה ואפילו לא צועקת אזי גם הוא יירגע".

פרשת מטות

"כבוד הרב, הצעתך דווקא נראית לי קוסמת מאוד!"- חייכה האישה. ואכן מדי יום קנתה האישה מסמרים ודפקה אותם בקרש כשהיא מוציאה את עצביה עליהם במקום על בעלה...

באחד הימים בעלה ראה בחדרו קרש מלא מסמרים. לשאלתו מה עושה הקרש הזה בבית ועוד בחדרו השיבה לו האישה כי כך יעץ לה הרב לנהוג כלפיו, שבמקום לריב ביניהם היא תוציא עצביה על מסמרים.

לאחר שהקרש כבר נוקב במסמרים צפופים משני צידיו, ניגשה שוב האישה אל הרב ושאלה על המשך צעדיה.

"מעשה על כל מעשה טוב של בעלך תוציאי מסמר עד שיצאו כל המסמרים!"- ענה הרב.

וכך האישה החלה להוציא מדי יום מסמר אחד על כל הנהגה או מילה טובה של הבעל.

בעלה שהבחין במעשיה הבין שהוצאת המסמרים מסמלים את מעשיו הטובים. הוא החליט לחכות עד שיוצא המסמר האחרון ואז לומר דבר מה. והיום הזה הגיע. הבעל ניגש אל אשתו והעיר לה בחיך ובחיבה: "נו, אני רואה שהצלחת להוציא את כל המסמרים...". "אכן כן, המסמרים יצאו אך החורים נשארו..."- השיבה האישה.

אכן כך הם פני הדברים. הצלקות- החורים שנשארו כתוצאה מאמירות שהן לעיתים סתמיות ולפעמים רק לצורך "העקיצה הקטנה". לעיתים זה בפני בני משפחה או מכרים. הטענה "האמיני לי, לא התכוונתי" לא תמיד מתקבלת בהבנה.

לצערנו, גברים רבים אינם מודעים לרגישותה הגבוהה של האישה לכל אמירה, לכל הבעת פנים ולכל פגיעה שנעשתה אף בלא כוונה. אנו עדים היום להיקף מקרי גירושין שלא היה כמותו. זוגות שנחשבו כ"מאושרים" ו"מצליחים" ואף מבוססים כלכלית- פתאום ביום אחד בהיר מחליטים להיפרד. היא לא יכולה יותר לסבול אותו...". הדיבור, הוא אשר אמרנו, הוא זה המפריד והמחבר בין בני זוג. מילה אחת בנעימות ובסבר יכולה לשבור מחיצות רבות על כן כל נזלזל ח"ו בכוח הדיבור שנתן לנו הקב"ה. הבה נבין שבדיבור יש עוצמה שלא ניתן לשער

בתנאי שידועים להשתמש בו נכון. מכאן מתבקשת המסקנה עד כמה אנו מחוייבים להיזהר בלשוננו, וכפי שאומר רש"י: לא יעשה דיבור חולין. כל מילה, כל דיבור נרשם ותקף ולא ניתן למחותו. והחמור מכל הוא כאשר האדם בהבל פיו חורץ את דינו.

מעשה נפלא על כך הובא בספר "עלינו לשבח" ובו נלמד מה כוחן של מילים: גב' פרידה מנדלזון הי"ד נהרגה בפיגוע הנורא במסעדת "סבארו" בירושלים. מי ששמע את הדיבורים המפורשים שיצאו מפיה בימים האחרונים לחייה, עמד משתאה ונפעם, שכן היה מדובר באישה שלא הגיעה עדיין לגיל זיקנה.

"מעולם"- כך סיפר בנה יבדל"א הרב יונה מנדלזון- "מעולם אתם שומעים, לא נכנסה אימי הי"ד למסעדה כלשהי. היא הייתה פעילה בשכונתה בארגון שיעורים תורניים לנשים ובמיוחד שיעורי לשון הרע, וכשאמרנו לה מדי פעם שכדאי שתצא היא סירבה.

ביום בו אירע הפיגוע עברה מרת פרידה בדיקות שבגינן הייתה צריכה לצום. היא הייתה אמורה לקחת

פרשת מטות

איתה אוכל מן הבית כדי להשביע את נפשה לאחר הצום, אבל ברגע האחרון שינתה את דעתה, ולמרות שזה לא התאים לה כלל- שלא לקחת אוכל- יצאה כך מן הבית. וכשהוצרכה לטעום משהו לאחר הצום, נאלצה לעשות דבר של עשתה מעולם... להיכנס למסעדה... ושם מצאה את מותה, מות קדושים, ב... מסעדה.

שעה קצרה לפני שיצאה מן הבית אמרה לבנה ש"אני קצת מבוגרת, ורואה כבר את הסוף". לכשהתפלא הבן מדוע היא מדברת דיבורים כאלה, ושאל אותה: "הרי את עדיין צעירה לימים, אמא, ופעולתך מורגשת מאוד בשכונה", המשיכה ואמרה: & "אבל גם למות אינני רוצה. קראתי בספרים שיש עניין של חיבוט הקבר, וכי איך אוכל לסבול זאת? על כן אני מתפללת לה', שאם הוא רוצה לקחת אותי מן העולם, שייקחני בצורה כזו שאעלה מיד לגן עדן ואתייבב בפני כסא הכבוד..." וממש שעה קצרה לאחר מכן עלתה בסערה השמיימה במות קדושים וטהורים, בדיוק כפי שרצתה, שהרי מי שנרצח בגלל היותו יהודי, נכנס מיד לגן עדן, כפי שכותב הרמב"ם.

המזעזע ביותר היה, שביום הפיגוע, הגיעה אישה לא מוכרת לבית הכנסת בירושלים בו התפללה מרת פרידה הי"ד, ושם מכהן בעלה יבדל"א כגבאי ראשי מזה שנים רבות, ובפיה בקשה: "אני מעוניינת ברכישת מקום".

"אין ולו מקום אחד בעזרת הנשים של בית הכנסת-!" השיב הגבאי. אבל האישה התעקשה. היא רוצה מקום ולא יעזור שום דבר... ראה הגבאי שלא יוכל להיפטר ממנה, ואמר לה חצי בבדיחות הדעת חצי ברצינות: "בחרי לך את אחד המקומות בעזרת הנשים". מאות מקומות יש בעזרת הנשים של בית כנסת זה. איזה מקום בחרה לעצמה אותה אישה? היא הסתובבה במשך שעה ארוכה בעזרה, ובחרה לבסוף בכיסאה של מרת פרידה מנדלזון הי"ד. לא עברה שעה קצרה והמקום התפנה...&

מקור: אור דניאל